

AIMIE K. RUNYAN

Mademoiselle Eiffel

Vertaald door Corry van Bree

DE FONTEIN

1

7 september 1891
Rue Rabelais 1, Parijs

‘Die vervloekte barbaren,’ mompelde mijn vader, wat heel ongewoon voor hem was, terwijl hij de ravage in zijn kantoor bekeek. Hij bleef staan bij een berg witte gipsbrokken, die ooit het beeld van een of andere Griekse godin waren geweest, en schudde zijn hoofd. ‘Dat beeld was van mijn moeder.’

Mijn mondhoeken krulden omhoog bij de herinnering aan mijn grootmoeder, de legendarische Bonne Maman Eiffel. Ik stelde me voor dat ze, als ze nog had geleefd, de indringers had verjaagd met niets anders dan de kracht van haar doordringende blik. In een dergelijke situatie, waarbij gewone stervelingen een mes of een vuurwapen nodig zouden hebben, was haar ijzige blik voldoende om een ordinaire dief zo deugdzaam te maken dat hij geschikt voor het Vaticaan zou zijn.

‘Ze heeft het aan jou en Maman gegeven omdat ze het haatte, als dat een troost voor je is.’ Dat had ze een keer gemompeld toen ze het in mijn vaders kantoor had zien staan en zich niet realiseerde dat ik haar kon horen. Ze vond de neoklassieke fase, met alle schaars geklede Griekse goden en godinnen, een onmiskenbaar teken dat de beschaving onherroepelijk in de afgrond

van het verval was gestort. Het beeld was beslist een cadeau geweest van iemand die zo belangrijk was dat het niet zomaar, hoe discreet ook, kon worden weggedaan. Daarom was het doorgeschoven naar het jonge pasgetrouwde stel dat dringend op zoek was naar spullen om hun woning in te richten.

Ze was altijd een slimme vrouw geweest, vooral als het haar eigen belang diende.

Of degenen die de naam Eiffel droegen.

‘Hebben de dieven iets meegenomen?’ Adolphe liep voorzichtig om de op de grond liggende papieren heen. Het waren schetsen van een brug in een uithoek van de Oriënt die mijn vader een aantal jaren geleden in opdracht had gebouwd. Er lagen tientallen gedetailleerde plannen voor de ambitieuze projecten van het bedrijf op de vloer zodat het dikke Turkse tapijt eronder nauwelijks zichtbaar was. ‘Was er hier iets van waarde?’

Mijn hand tastte naar de robijnen ketting rond mijn hals, een van de vele dure tekenen van de genegenheid en waardering van mijn vader voor zijn vrouw. En er lagen nog veel meer sieraden in de juwelenkist boven. De koele metalen banden voelden alsof ze zich als een strop rond mijn luchtpijp konden sluiten. Ze waren net zo extravagant als de op maat gemaakte zijden jurk die ik droeg voor onze avond in de opera, die was voorafgegaan door een decadent diner in Café de la Paix.

‘Dit waren geen inbrekers die het op mijn diamanten oorbellen hadden voorzien, Adolphe.’ Mijn echtgenoot sloeg zijn armen over elkaar en wachtte op mijn uitleg. Ik liep naar het dressoir om een glas cognac in te schenken voordat ik zijn nieuwsgierigheid bevredigde. ‘Ze zochten naar bewijsmateriaal dat ze tegen mijn vader en het bedrijf kunnen gebruiken.’

Ik gebaarde met mijn vrije hand naar de enorme hoeveelheid grootboeken die het volledige oppervlak van mijn vaders enorme bureau bedekten. Ze waren allemaal opengeslagen, maar waren niet gescheurd of beschadigd en waren min of meer zorgvuldig behandeld. De inbrekers hadden ze gelezen op zoek naar

bewijsmateriaal om hun zaak tegen de Compagnie Eiffel te onderbouwen.

Ik nam een slokje cognac. 'Ik durf Mamans rozenkrans eronder te verwedden dat er een paar grootboeken ontbreken, namelijk van 1886 tot 1889, de periode van het mislukte kanaalproject. Misschien zelfs grootboeken van de jaren erna, als ze grondig te werk gegaan zijn.'

Adolphe liep naar het bureau en bekeek de dikke, in leer gebonden boeken. 'Elk grootboek vanaf 1886 tot en met afgelopen jaar. Die van dit jaar hebben ze niet omdat het boven in een afgesloten lade van mijn bureau ligt. Hoewel het getrainde politieagenten zijn, zijn ze niet op een respectvollere manier met je vaders eigendommen omgegaan dan gewone inbrekers, wat jij er ook van vindt.'

Ik knikte. 'Ik kan niet ontkennen dat ze zich als barbaren gedragen hebben. Het personeel was doodsbang, maar ik ben blij dat ze niet geprobeerd hebben zich met de huiszoeking te bemoeien en in de problemen zijn gekomen omdat ze ons wilden beschermen. De politie had een huiszoekingsbevel en ik weet zeker dat ze deze overval bewust gepland hebben op een avond waarop wij weg waren zodat we geen kans zouden hebben om iets te verstoppen.'

'Ik kan me helemaal voorstellen hoe ze zich gevoeld moeten hebben. Het is een ongelooflijk nare toestand.' Mijn vader liet zich op zijn stoel zakken en wreef vermoeid in zijn ogen.

Ik legde een hand op zijn schouder. 'Je zult morgenochtend met het personeel moeten praten. Verzeker ze er niet alleen van dat je ze op geen enkele manier verantwoordelijk houdt voor het optreden van een paar al te enthousiaste rechercheurs, maar bedank ze ook voor hun samenwerking met de autoriteiten op een manier die de onschuld van de naam Eiffel en je bedrijf onderstreept.'

Adolphe gromde onderdrukt bij de gedachte dat zijn schoonvader en tevens zijn werkgever en mentor hierover met het per-

soneel moest praten, maar mijn vader begreep dat het moest gebeuren. 'Je hebt volkomen gelijk.'

'Inderdaad,' zei ik terwijl ik naar mijn echtgenoot in plaats van naar mijn vader keek. 'Maar ik wil toch heel graag één ding weten.'

'En dat is?' vroeg Adolphe met een ondertoon die verried dat hij overduidelijk bang was voor de vraag die ik ging stellen.

'Gaan ze vinden waarnaar ze op zoek zijn?'

Adolphe en mijn vader wisselden een blik waaruit de waarheid die ze niet wilden uitspreken bleek. De beschuldigingen tegen mijn vader en het bedrijf waren misschien overdreven, maar niet ongegrond.

Ik vocht tegen de behoefte om mijn cognacglas tegen de stenen van de open haard te smijten, maar hield me in. Misschien kwam er een tijd waarin we spijt zouden hebben van het verlies van duur kristal dat geld kon opleveren. Ik pakte de schoorsteenmantel vast en klemde mijn kaken op elkaar.

Misschien had mijn gezicht niet in elke roddelkrant van Cherbourg tot Marseille gestaan, misschien werd mijn naam niet door het slijk gehaald, maar het had net zo goed wel zo kunnen zijn.

Ik had mijn vader jaren geleden iets beloofd en had me daar altijd aan gehouden. Ik zou hem nu hij me het hardst nodig had niet in de steek laten. De offers waren te groot geweest om nu te struikelen.

Maar hoewel ik mijn uiterste best zou doen, was het misschien niet genoeg om datgene te redden wat hem het meest dierbaar was.

Zijn nalatenschap.

2

September 1877

Levallois-Perret, Hauts-de-Seine, Île-de-France, Frankrijk

Zoals zo vaak het geval was na een lange dag – en dit was de langste uit mijn leven – gingen mijn ogen naar het enorme wandtapijt aan de achterste muur van de zitkamer. Ik had er zo vaak naar gestaard dat zelfs het kleinste detail in mijn geheugen was gegrift. Het was een schilderachtig landelijk tafereel dat een jaar of honderd geleden was geweven door papa's familie nadat ze zich in Parijs hadden gevestigd. Het gras bestond uit minstens tien tinten groen en de hemel was een compositie van ontelbare schakeringen blauw. Zelfs de jurk van de herderin bevatte elke denkbare nuance roze. Elke draad was na lang wikken en wegen gekozen om het tafereel zo realistisch te maken alsof het met het penseel van een meester-schilder op het doek was gezet. Ik stelde me voor hoe mijn betovergrootvader in de derde graad toezicht had gehouden op het werk aan dit wandtapijt, en het geen enkel probleem had gevonden om een naaister uren werk te laten uithalen omdat de kleuren niet exact de juiste waren. Papa had zijn nauwgezetheid blijkbaar van hem geërfd en dat kwam hem goed van pas. In de architectuur was zelfs minder ruimte voor imperfectie. Eén verkeerde berekening kon talloze levens kosten.

‘Het ergste is in elk geval achter de rug.’

Ik draaide mijn hoofd – met alle gedachten die zich daarin bevonden – naar de plek waar Bonne Maman op een luxueuze fauteuil zat. Ze was een indrukwekkende vrouw met een ernstig gezicht en een scherpe blik zonder enige vriendelijkheid, zoals in de ogen van papa te zien was. Ze zat naar voren gebogen op de stoel, haar hand rond de bol van haar wandelstok, en zuchtte alsof de zwarte japon die ze droeg van ijzer in plaats van crêpe was gemaakt.

Er hing een geladen stilte in de kamer. We keken allemaal vol ongeloof naar haar. De begrafenis was achter de rug, dat wel. De achterblijvers van de vele gasten die waren gekomen om hun respect te betuigen aan mijn intens betreurde overleden moeder waren vertrokken en de rust was enigszins weergekeerd in huis. Alleen mijn tante, oom en grootouders waren nog aanwezig, naast ons kleine gezin van zes personen, en ik moest toegeven dat ik de stilte op prijs stelde.

Maar was het ergste voorbij? Nee. Bij lange na niet.

De begrafenis was inderdaad een beproeving geweest. Die had planning en organisatie, en daarnaast een flinke dosis waardegheid en zelfbeheersing gevergd. Eigenschappen waarover de familie Eiffel in ruime mate beschikte. Maar nu de plechtigheid achter de rug was, was er niets om ons af te leiden van wat er echt toe deed: leren hoe we zonder Maman verder moesten leven.

Papa leek zijn moeder een standje te willen geven, maar slikte zijn verwijt in. ‘Zeker,’ was het enige wat hij kon opbrengen.

‘Papa, je moet een kop koffie nemen.’ Voordat hij kon protesteren sprong ik van de bank en liep door de kamer om bij het dressoir een kopje voor hem in te schenken. Ik had de dienstmeisjes opdracht gegeven om tijdens de bijeenkomst ruimschoots koffie, thee en koekjes op schalen uit te delen. Sterke koffie, had ik gezegd, het soort waardoor het glazuur van je tanden sprong, precies zoals papa hem graag dronk. Ik deed er een paar van zijn

favoriete boterkoekjes bij, in een zwijgende smeekbede aan hem om iets te eten. Hij had zijn eten de laatste dagen nauwelijks aangeraakt en afgaand op de donkere kringen onder zijn ogen wist ik zeker dat hij slecht sliep.

Ik verwachtte dat hij zou weigeren toen ik met de koffie en de koekjes voor zijn stoel stond, maar zijn ogen ontmoetten de mijne en hij glimlachte even toen hij alles aanpakte. Ik voelde mijn schouderpijnen ontspannen terwijl hij een slok nam en een van de koekjes gedachteloos in de sterke koffie doopte. Het was een verbetering. Ik kon de gedachte niet verdragen dat hij zou verzwakken en ziek zou worden, net als met Maman was gebeurd. Hij had een veel sterker gestel dan zij, maar ik wilde geen enkel risico nemen.

‘Ik begrijp dat je vader de enige is die recht heeft op deze aandacht?’ zei Bonne Maman afkeurend. Uiteraard mocht niemand in haar aanwezigheid verwend worden als zij zelf niet in de watten werd gelegd.

‘Het spijt me,’ mompelde ik, waarna ik voor haar eveneens een kop koffie en een paar koekjes ging halen.

‘Nee, ik kan na de lunch geen koffie drinken, anders doe ik geen oog dicht. Het gaat om het principe, Claire.’

Papa deed geen poging te verbergen dat hij met zijn ogen rolde. Bonne Maman en Bon Papa zouden volgende week naar Dijon terugkeren, wat zowel een verlies als een opluchting zou zijn. Tante Marie en oom Albert woonden zo dichtbij dat ze na de avondmaaltijd, die we waarschijnlijk geen van allen zouden aanraken, naar huis zouden gaan. Ik wilde dat ze bleven om Bonne Mamans aandacht af te leiden, maar wilde hun dat niet vragen.

‘Die lieve Marguerite,’ zei tante Marie. ‘Het zal niet hetzelfde zijn zonder haar lach.’

‘Zo’n innemende, lieve vrouw,’ voegde Bonne Maman eraan toe, die het voor één keer eens was met haar dochter. En het was waar. Maman was niet zo levendig geweest als tante Marie of zo scherpzinnig als Bonne Maman, maar haar aanwezigheid was

troostend geweest op een manier zoals niemand anders was. Zoals niemand anders kon zijn.

Ik voelde voor de zoveelste keer de tranen in mijn ooghoeken branden en was bang dat ik een enorme huilbui zou krijgen. Ik wist het ergste te voorkomen, alleen een paar verdwaalde tranen gleden over mijn wangen.

‘Niet nu, kind. We mogen de kleintjes niet van streek maken. Ze zijn hun moeder kwijtgeraakt.’ Bonne Maman klakte afkeurend met haar tong. Kleine Valentine, die zeven was en naar mijn mening het mooiste meisje van heel Frankrijk was, speelde somber in een hoek met kleine Albert, die nog maar vier was. Als zij mijn tranen zagen, dan zou het door een waas van die van hen zijn.

Albert begreep niet helemaal wat er aan de hand was, maar kon ons verdriet lezen alsof het woorden op een bladzijde waren. Valentine begreep het beter en verlangde met hartverscheurende oprechtheid naar haar Maman.

Laure, die dertien was en dus maar een jaar jonger dan ik, zat naast de plek waar ik op de bank had gezeten. Ze zag eruit als een miniatuurversie van Maman en was net zo elegant. Ze had haar tranen de hele dag sierlijk gedept met een kanten zakdoekje. Édouard, die nog maar elf was en vrij van school had gekregen voor de begrafenis, probeerde zijn tranen manmoedig te bedwingen, maar slaagde daar niet helemaal in.

Tante Marie wendde zich tot haar moeder. ‘Net als Claire.’ Haar toon was zacht als fluweel maar doordrenkt met venijn.

Bonne Maman wierp tante Marie een van haar beroemde vernietigende blikken toe. Ze zei geen woord, maar haar boodschap was overduidelijk: *Dat is niet hetzelfde. Ze is ouder en moet zich beheersen omwille van de anderen.*

Ze had niet helemaal ongelijk. Valentine, en vooral de kleine Albert, zouden later alleen vage herinneringen aan Maman hebben. Ik had veertien jaar met haar doorgebracht. Dat was veel meer dan zij ooit zouden hebben. Maar dat wilde niet zeggen dat het ook maar in de verste verte genoeg was.

Dit had nooit mogen gebeuren. Maman had nog tientallen jaren moeten leven en ik had nog jarenlang nadat ik zelf kinderen had gekregen een moeder moeten hebben. Ik had vragen. Over een vrouw worden, over het huwelijk en baby's, over het besturen van een huishouden. Al die hoofdstukken van mijn leven lagen nog voor me en ik had geen idee hoe ik ze moest aanpakken.

Ik had zoveel tijd doorgebracht met proberen papa's schaduw te zijn dat ik nooit had geprobeerd om die van Maman te zijn. Om alle lessen in me op te nemen die ze me had kunnen leren.

Bonne Maman? Zij zou me vertellen dat ik een Eiffel was en slim genoeg om het zelf uit te zoeken en dat ik haar – in vredesnaam – met rust moest laten.

Tante Marie zou behulpzamer zijn, maar zij bestuurde haar eigen huishouden en had genoeg omhanden zonder zich om mij te bekommeren. Ze had zelf nooit kinderen gekregen en ik had het gevoel dat ze genoot van de vrijheid die haar kinderloosheid haar bood. Maman was maar drie jaar ouder geweest dan ik nu ben toen ze met papa trouwde. Toen Maman nog leefde, leek het alsof het nog een eeuwigheid zou duren voordat ik me zorgen hoefde te maken over volwassen onderwerpen zoals een huwelijk, een huishouden besturen en kinderen krijgen. Nu ze er niet meer was, zouden die mijlpalen in mijn leven veel te snel komen, of ik er nu op voorbereid was of niet.

En dat was ik niet.

Een dienstmeisje kwam binnen om Valentine en Albert op te halen voor hun avondeten in de kindervleugel en wij gingen naar de eetkamer. Bonne Maman kreeg een wantrouwende blik in haar ogen toen Édouard bij ons aan tafel kwam zitten. Met zijn elf jaar was hij eigenlijk een beetje jong om met de volwassenen mee te eten, maar hij zat al op school en had voldoende goede manieren voor een familiemaaltijd.

Het kostte de kok, monsieur Lebec, heel veel moeite om maaltijden te koken die bij ons in de smaak vielen nu het leek alsof

niets ons kon verleiden om te eten. Ik had geprobeerd hem gerust te stellen dat er niets mis was met het eten, alleen met onze eetlust, maar hij was nog steeds chagrijnig over het feit dat er zoveel eten overbleef. Vanavond kregen we gang na gang met culinaire meesterwerken die hij met extra zorg had gekookt omdat Bonne Maman aanwezig was. Hij wist maar al te goed dat hij het te horen zou krijgen als ze ontevreden was. Mijn hoofd tolde terwijl de canapés werden gevolgd door waterkerssoep, een voortreffelijk gebraden eend in portsaus, gestoofde worteltjes en sperziebonen met een amandel-botersaus. Mijn maag draaide om bij de gedachte aan een dergelijke overvloed. Na de hoofdschotel zouden we verschillende kazen krijgen en daarna *poires Belle Hélène*, in suiker gepocheerde peren die waren overgoten met chocolade en werden geserveerd met vanille-ijs. Het dessert was de favoriet van Bonne Maman, dus had ik het speciaal besteld om haar een plezier te doen. En hoewel de meesten van ons alleen van de gerechten proefden, aten Bonne Maman, Bon Papa en oom Albert met veel smaak. Monsieur Lebec zou gerustgesteld zijn omdat onze gasten tevreden waren.

Tijdens het voorgerecht was het gesprek gedempt geweest, maar het leek erop dat Bonne Maman het nodig vond om het onderwerp dat ze belangrijk vond tijdens de soep aan te snijden. ‘Nu die arme Marguerite in haar graf ligt zul je je aandacht weer op je werk moeten richten, Gustave. Zelfs in deze droevige omstandigheden kun je je geen fouten permitteren omdat het bedrijf de naam Eiffel draagt.’ Ze legde haar lepel met een klap naast het soepbord neer, wat net zo definitief klonk als de klap van een hamer in de rechtbank.

‘Maman, dit is nauwelijks het moment om –’ begon tante Marie.

‘Als dat nu niet is, wanneer dan wel, Marie?’ onderbrak ze haar dochter. ‘Gustave kan het zich niet veroorloven om een smet te werpen op de reputatie van een bedrijf dat nog in de kinderschoenen staat. Het zal niemand veel kunnen schelen dat hij

rouwt om zijn vrouw als een van zijn bruggen instort of een gebouw omvalt.' De gezichtsuitdrukking van Bonne Maman daagde iedereen uit om tegen haar in te gaan.

'Gustave weet als geen ander hoe belangrijk een goede reputatie in deze branche is. Daar hoeft jij hem niet aan te herinneren, Marie.' Bon Papa nam voor het eerst het woord sinds hij hier was gearriveerd, op 'hallo', 'tot ziens' en wat andere beleefdheden tegen de gasten na.

'Dank je wel,' zei papa met een stem die enkele tonen lager en heser klonk dan ik van hem gewend was. Hij ging wat meer rechtop zitten en keek naar Bonne Maman. 'Ik krijg elke dag rapporten van de ateliers en regelmatig verslagen van onze projecten in het buitenland. Ik hou alles in de gaten, ook nu.'

'Dat is allemaal goed en wel, jongen, maar je opdrachtgevers willen zien dat je aanwezig bent om toezicht te houden op de werkzaamheden,' drong ze aan.

'Als ik zover ben, Maman,' zei papa.

'Gustave, ik moet er echt op aandringen –'

Papa hief zijn hand, misschien wel voor het eerst in zijn leven, om zijn moeder haar mond te laten houden.

Ze keek boos naar haar zoon. Hij was een volwassen man in zijn eigen huis en daar was ze hem een bepaalde mate van respect verschuldigd, maar het was duidelijk dat ze het haatte. 'Goed dan, maar je vader en ik hebben besloten om Claire en Laure mee te nemen naar Dijon als we vertrekken. Je kunt hier geen afleiding gebruiken. Édouard zit op school en ik ga ervan uit dat Marguerite voldoende hulp met de kleintjes had. Maar de meisjes hebben meer zorg nodig en jij kunt je tijd daar niet aan besteden.'

Ik beet op mijn tong. Papa had nooit gedaan alsof de tijd die hij met ons doorbracht hem afleidde van belangrijker taken. Hij zou zich doodschamen als wij zoiets zouden denken.

'Claire blijft bij mij,' zei papa. 'Laure mag met jullie mee voor een bezoek als ze dat wil, maar we rekenen erop dat ze voor

Kerstmis thuiskomt. Haar lessen gaan in het nieuwe jaar verder.'

'Gustave –'

'De jongere kinderen hebben Claires aandacht nodig. Een ingehuurd hulp kan een moeder niet vervangen.'

'Dat kan een meisje dat zelf nog een half kind is ook niet,' wierp Bonne Maman tegen.

Papa sloeg zo hard met zijn hand op de tafel dat het porselein rammelde. 'Hierin geef ik niet toe, Maman. Ik ben mijn vrouw kwijtgeraakt, maar ik laat me niet scheiden van Claire.'

Bonne Mamans gezicht stond strak terwijl ze haar rug rechtte. 'Ik sta erop –'

'Je kunt zeggen wat je wilt, Maman, maar Claire hoort bij mij. Ik kan in mijn eentje geen bedrijf leiden en daarnaast een huishouden besturen en ik kan niet op personeel vertrouwen om dat te doen. Dat is het laatste wat ik hierover te zeggen heb.'

Bonne Maman opende haar mond om te protesteren, maar sloot hem meteen weer, waardoor ze een vis op het droge leek. Het was een dag die in mijn geheugen gegrift zou blijven, niet alleen omdat het de dag was waarop we mijn geliefde moeder hadden begraven, maar ook omdat het de eerste keer was dat iemand had meegemaakt dat Bonne Maman sprakeloos was.

Eerder verschenen van Aimie K. Runyan:

Stemmen aan het front
De school voor perfecte bruiden
Een bakkerij in Parijs

Eerste druk oktober 2025

Oorspronkelijke titel *Mademoiselle Eiffel*

Published by arrangement with William Morrow Paperbacks, an imprint of HarperCollins Publishers

Copyright © 2024 by Aimie K. Runyan

The moral right of the author of this work has been asserted in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988

Copyright © 2025 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling Corry van Bree

Omslagontwerp Bij Barbara

Omslagbeeld Arcangel © Ildiko Neer

Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 261 7690 6

ISBN e-book 978 90 261 7691 3

ISBN luisterboek 978 90 261 7692 0

NUR 302

www.uitgeverijdefontein.nl

Uitgeverij De Fontein vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande – overleden of nog in leven zijnde – personen, anders dan die in het publieke domein thuishoren, berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining niet toegestaan.